

Actieplan Maatschappelijk Verantwoord Inkopen

Gemeente Ridderkerk | versie 2.0 | 15 november 2022

Inleiding

De gemeente Ridderkerk heeft een maatschappelijke voorbeeldfunctie. Op een goede wijze inkopen en aanbesteden is daarbij van groot belang, omdat we in onze inkopen voorwaarden kunnen stellen die de CO₂-uitstoot vermindert, *circulariteit* bevordert en kansen biedt aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Ons inkoopvolume (gemiddeld bijna €50 miljoen in de laatste drie jaar!) kunnen we dus inzetten voor veranderingen die ten goede komen aan mensen en de planeet, zowel binnen onze eigen gemeentelijke organisatie als ook op de markt.

Diverse regionale en landelijke doelen bieden handvatten om dergelijke veranderingen te realiseren. Om echt impact te kunnen maken willen we zaken verder concretiseren, zodat wij gedegen invulling kunnen geven aan onze maatschappelijke opgaven en deze borgen in onze gemeentelijke organisatie. Dit doen we door middel van dit actieplan Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (hierna: actieplan MVI). Hierin zijn onze ambitie, focusgebieden, doelstellingen en bijbehorende acties voor de komende periode benoemd.

Scope

Dit actieplan MVI is geschreven voor de gemeente Ridderkerk, met als doel de inkopen te verduurzamen in de periode 2022 tot 2030. Dit actieplan geeft de acties per thema weer, deze worden in de implementatiefase met de teams concreet gemaakt.

Leeswijzer

Het actieplan MVI bestaat uit de volgende onderdelen:

1. De begrippenlijst
2. Onze ambitie, de uitgangspunten en randvoorwaarden
3. De focusthema's
4. Aan de slag met het actieplan

Voor ieder focusthema wordt beschreven:

- Wat we onder dit thema verstaan;
- Waarom we dit thema toepassen;
- Welke doelstellingen we op dit thema hebben;
- Met welke acties we deze doelstellingen proberen te behalen en op welke termijn. Tot slot zijn er een aantal acties overkoepelend voor alle focusthema's. Deze worden aan het einde van het actieplan MVI vermeld.

BEGRIPPEN

Hieronder staan de begrippen genoemd uit het actieplan die toelichting nodig hebben. In de tekst staan deze begrippen schuingedrukt.

- **Beïnvloedbaar inkoopvolume:** deel van de begroting dat door inkoop op basis van potentiële marktwerking beïnvloedbaar is.
- **Circulariteit:** hergebruik van onderdelen of grondstoffen van producten, zodat geen nieuwe natuurlijke bronnen ingezet hoeven te worden.
- **CO₂-compensatie:** in ruil voor de veroorzaakte CO₂-uitstoot wordt ergens anders minder CO₂ uitgestoten of wordt er CO₂ uit de lucht gehaald.
- **CO₂-footprint:** inventarisatie van de totale uitstoot ([scope 1, 2 en 3](#)) van broeikasgassen (CO₂-uitstoot) veroorzaakt door de activiteiten van de organisatie.
- **Demontabel:** uit elkaar te halen.
- **Europese aanbestedingsdrempel:** indien de geraamde waarde van een opdracht gelijk, of hoger, is aan het bedrag van de Europese aanbestedingsdrempel, moet er Europees aanbesteed worden.
- **Hernieuwbare grondstoffen:** (bijna) onuitputtelijke grondstoffen waarvan de voorraad in een korte periode kan worden hersteld.
- **Internationale sociale voorwaarden:** alle internationale normen met een sociaal doel, zoals mensenrechten en arbeidsnormen.
- **Ketenverantwoordelijkheid:** in de hele keten neemt iedere schakel zijn/haar verantwoordelijkheid t.a.v. mogelijke (sociale) misstanden binnen de keten.

BEGRIPPEN

Hieronder staan de begrippen genoemd uit het actieplan die toelichting nodig hebben. In de tekst staan deze begrippen schuingedrukt.

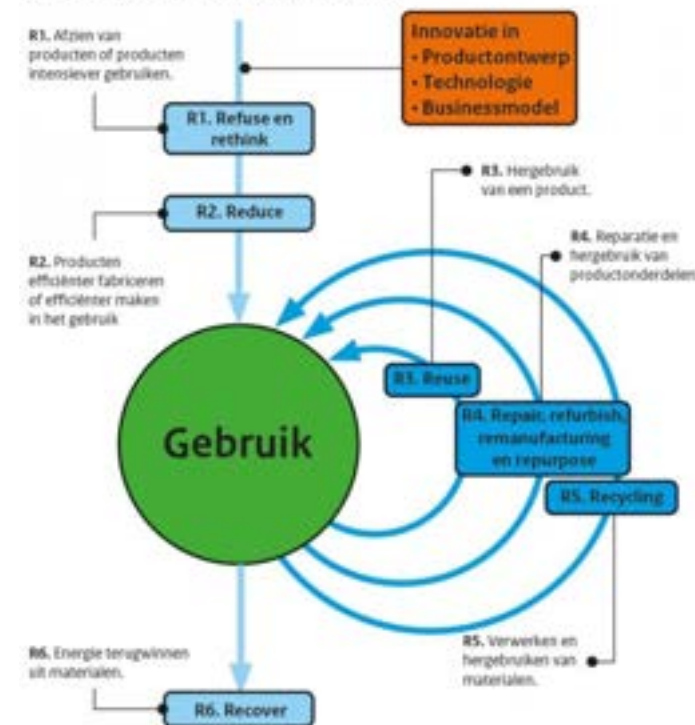
- **Klimaatneutraal:** een proces of activiteit heeft geen negatief effect op het klimaat, doordat er geen emissie is van CO₂ en andere broeikasgassen.
- **Leverancier:** persoon of organisatie die goederen of diensten levert.
- **Maatschappelijk verantwoord inkopen:** inkopen waarbij naast de prijs van de producten, diensten of werken ook wordt gelet op de effecten van de inkoop op het milieu en sociale aspecten.
- **Modulair:** een constructie die bestaat uit verschillende onderdelen, die makkelijk verwisselbaar is en die gemakkelijk is uit te breiden.
- **Natuurinclusief inkopen:** inkopen van leveringen, werken en diensten die bijdragen aan de lokale biodiversiteit en natuurwaarden.
- **Niet hernieuwbare grondstoffen:** grondstoffen waarvan de hoeveelheid eindig is.
- **Pay-per-use (PPU):** betaalmethode waarbij alleen betaald wordt voor het daadwerkelijk gebruik van een product of dienst.
- **Primaire grondstoffen:** grondstoffen die in de natuur worden gewonnen of uit delfstoffen worden bereid (mineralen, metalen en fossiel).
- **Product-as-a-service (PAAS):** een product dat als dienst door middel van een abonnementsvorm afgenomen wordt.

BEGRIPPEN

Hieronder staan de begrippen genoemd uit het actieplan die toelichting nodig hebben. In de tekst staan deze begrippen schuingedrukt.

- **R-ladder:** de R-ladder geeft de mate van *circulariteit* aan. Hoe hoger een strategie op de R-ladder staat, hoe circulaire de strategie is.
- **Shared service:** samengevoegde voorzieningen van diensten in een organisatie die door meerdere organisatieonderdelen worden gebruikt.
- **Social Return On Investment (SROI):** het opnemen van sociale voorwaarden, eisen en wensen zodat leveranciers een bijdrage leveren aan de Wet banenafpraak.
- **Spendanalyse:** analyse van de uitgaven van bijvoorbeeld een organisatie, afdeling of team.
- **Total Cost of Ownership (TCO/ levensduurcyclus):** het totaalbedrag aan kosten voor de aanschaf en het bezit van een product of dienst gedurende de hele levenscyclus/gebruikscyclus.
- **Waardecreatie:** het scheppen van meerwaarde.
- **Wet banenafpraak:** wettelijke verplichting om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan de slag te krijgen bij bedrijven en organisaties.

R-ladder met strategieën van circulariteit

Ambitie

De urgentie voor de transitie naar een duurzame, toekomstbestendige maatschappij wordt steeds duidelijker. Internationaal zijn er afspraken gemaakt zoals het Klimaatakkoord van Parijs, het beleid rond Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (IMVO) en de VN-ontwikkelingsagenda 2015 – 2030 waarin de zeventien Sustainable Development Goals (duurzame ontwikkelingsdoelen) staan beschreven. Ook op nationaal niveau zijn er doelen gesteld in onder meer het nationaal Klimaatakkoord, het Grondstoffenakkoord, het nationaal plan MVI en de *Wet banenafpraak*.

Deze doelen zijn op gemeentelijk niveau vertaald naar een lokale aanpak en in de gemeente Ridderkerk nemen we maatschappelijke verantwoordelijkheid door in te zetten op *maatschappelijk verantwoord inkopen*. Dit blijkt uit de Klimaatvisie Ridderkerk en het doel dat staat beschreven in het gemeentelijke inkoop- en aanbestedingsbeleid: ‘we streven naar 100% duurzaam inkopen’.

In dit actieplan MVI hebben we de ambitie uit ons inkoopbeleid verder geconcretiseerd, mede op basis van de Klimaatvisie Ridderkerk. We streven namelijk naar 100% *Maatschappelijk Verantwoord Inkopen* (MVI) in 2030. Met MVI kunnen we onze inkoopkracht inzetten op het gebied van CO₂-uitstoot, milieu-impact en grondstoffengebruik, om een inclusieve arbeidsmarkt te realiseren en om misstanden voor mens en milieu aan te pakken.

Ambitie: we streven naar **100% Maatschappelijk Verantwoord Inkopen in 2030**.

Uitgangspunten

Bij het realiseren van onze ambitie ‘100% maatschappelijk verantwoord inkopen in 2030’ zijn onze uitgangspunten:

We denken aan toekomstige generaties

We maken impact vanuit onze maatschappelijke rol en voorbeeldfunctie

We behouden en creëren een leefbare wereld

We borgen de gezondheid van de mensen

Termijnen

In het actieplan worden verschillende termijnen genoemd. Hieronder staat weergegeven welke periode er bedoeld wordt met de betreffende termijn.

Termijnen

- Korte termijn (binnen 1-2 jaar na besluitvorming)
- Middellange termijn (3-4 jaar na besluitvorming)
- Lange termijn (tot 2030)

Randvoorwaarden

Organisatie-doelstellingen worden steeds maatschappelijker en daarmee wordt ook de rol van inkoop er één waarbij het verankeren van deze doelen in al onze inkoop steeds belangrijker wordt. Dit kun je simpelweg niet alleen vanuit inkoop. Kennisdelen en elkaars kwaliteiten benutten, is waar de gemeente Ridderkerk de komende jaren op wil inzetten. Dit doen we door ons te committeren aan onze ambitie, de tijd te nemen om te leren en te pionieren op het gebied van MVI in onze aanbestedingen.

Het uitgangspunt hierbij is *ketenverantwoordelijkheid*: dit betekent dat wij als de gemeente Ridderkerk direct invloed hebben op het gedrag van onze *leveranciers*.

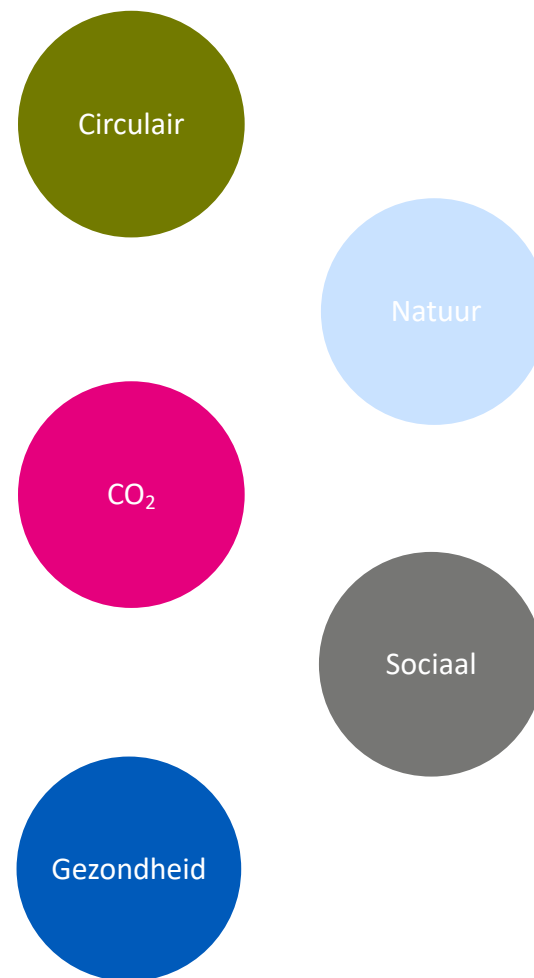
Daarnaast zijn we ons bij de gemeente Ridderkerk bewust van het feit dat we inkoop met geld van onze gemeenschap. Daarom gaan we effectief, rechtmatig en doelmatig om met deze financiële middelen. Bij de uitvoering van het actieplan MVI en de inzet op de focusthema's blijven we binnen de budgetten die hiervoor zijn vastgesteld. Binnen de reeds beschikbaar gestelde budgetten maken we een afweging tussen de kwaliteit en de bijbehorende kosten. Hierbij moeten we keuzes maken, waarbij we ons bewust zijn van onze maatschappelijke verantwoordelijkheid.

Thema's

Om de ambitie **100% Maatschappelijk Verantwoord Inkopen in 2030** concreter te maken, is er een selectie gemaakt van thema's waar de gemeente Ridderkerk zich in de toekomst op gaat focussen. Het gaat om de volgende focusthema's.

- Circulariteit
- Natuur
- CO₂
- Sociaal
- Gezondheid

In de volgende hoofdstukken werken we de focusthema's nader uit.

Circulair

Inkopen met minimale toepassing van
nieuwe materialen en grondstoffen

Circulair

Onze inkoop leiden tot minimale toepassing van nieuwe materialen en grondstoffen. Dit geldt zowel voor het productieproces, de producten als het transport. We zetten in op waardebehoud van grondstoffen bij zowel de inkoop, het gebruik als einde levensduur. Hierbij kijken we ook naar circulaire businessmodellen zoals *Product-as-a-Service* (PaaS), *Pay-Per-Use* (PPU) of *shared services*. Ook zetten we in op *waardecreeatie* en het verlengen van de levenscyclus van onze ingekochte materialen.

De mate van *circulariteit* wordt vaak gerelateerd aan de zogenaamde [R-Ladder](#). Hoe hoger een strategie op de *R-ladder* staat, hoe circulaire de strategie is (waarbij R1 de hoogste trede is). Daarom vormen de principes van de R-ladder waar mogelijk het uitgangspunt voor onze aanbestedingen. Dit doen we door:

1. Zo min mogelijk nieuwe materialen in te kopen en zo veel mogelijk in te zetten op hoogwaardig (her)gebruik van onze materialen.
2. De nieuwe materialen die we inkoop zo min mogelijk te laten bestaan uit primaire en niet-hernieuwbare grondstoffen.
3. *Circulariteit* te bevorderen tijdens de gehele levensduur van een product of dienst.

1. We kopen zo min mogelijk nieuwe materialen in en zetten in op hoogwaardig (her)gebruik

Allereerst onderzoeken we of we producten niet nieuw hoeven in te kopen (*Refuse & Rethink*). Daarnaast is hergebruik van producten, materialen en grondstoffen (*Re-use*) het uitgangspunt tenzij het echt niet anders kan.

2. We kopen materialen in die zo min mogelijk bestaan uit primaire en *niet-hernieuwbare grondstoffen*

Wanneer we nieuwe producten of diensten inkopen, kijken we naar mogelijkheden voor *demontabel/modulaire* inzet van materialen en zorgen we ervoor dat producten gemakkelijk vervangbaar of te repareren zijn (*Repair & Remanufacturing*). We wegen de impact mee van onze materiaalkeuzes op het gebied van *circulariteit* en kijken naar alternatieven voor het gebruik van nieuw gedolven grondstoffen, zoals biobased of gerecyclede materialen (*Rethink & Reduce*).

3. Met onze inkopen bevorderen we *circulariteit* voor de gehele levensduur van een product, dienst of werk

We vinden het belangrijk dat onze producten, diensten en werken zo lang mogelijk gebruikt worden. Het verlengen van de levensduur kan ons verbruik van primaire en *niet-hernieuwbare grondstoffen* sterk verlagen. Om een optimale levensduur te kunnen behalen, kijken we naar het soort product of dienst, de gebruiker en ketenpartners. Indien mogelijk passen we onze inkoop aan om een hogere mate van *circulariteit* te bevorderen, zodat we na gebruik van producten minder afval en meer herbruikbare materialen overhouden. Zo behouden we zo veel mogelijk (meer)waarde.

UNIEKE HERONTWIKKELING IN RIDDERKERK

Eind 2021 werd aan de Stadhouderslaan in Ridderkerk een uniek project gestart. Woningcorporatie Wooncompas werkt daar aan een circulaire herontwikkeling. Hierbij staan oogsten en herbestemmen van materialen, alsmede *modulaire* nieuwbouw centraal. Door op deze manier te bouwen, kunnen er tweemaal zoveel woningen op dezelfde oppervlakte geplaatst worden als bij traditionele bouw. Ook de snelheid waarmee deze nieuwbouw plaatsvindt is uniek. Binnen slechts 10 weken zijn 32 woningen geplaatst en afgewerkt! Lees [hier](#) meer over dit project.

Doelstellingen *circulariteit*

Onze doelstellingen voor dit focusthema zijn:

1. In 2023 zijn uitvragen in de gebouwde omgeving, waar mogelijk, circulair en in 2030 100% circulair.
2. In 2025 is 10% van ons beïnvloedbaar inkoopvolume circulair.
3. In 2030 gebruiken we 50%¹ minder primaire grondstoffen.
4. In 2030 is 50% van ons beïnvloedbaar inkoopvolume circulair.
5. In 2030 is de hoeveelheid restafval binnen onze eigen bedrijfsvoering met 50% verminderd.

¹ Dit percentage is bepaald op basis van nationale wet- en regelgeving en wordt in de projecten concreet gemaakt

Acties

Onze acties om onze doelstellingen te bereiken zijn:

Nr.	Actie	Planning	Actiehouder
1	De principes van de R-Ladder vormen waar mogelijk het uitgangspunt voor onze aanbestedingen. Het doel hierbij is om zo veel mogelijk in te zetten op R.1 Refuse en Rethink (afwijzen en heroverwegen), R.2 Reduce (verminderen) en R.3 Re-use (hergebruiken).	Korte termijn	Opdrachtgevers
2	We faciliteren de retourname en herinzet van materialen en stimuleren dat via onze <i>leveranciers</i> .	Korte termijn	Opdrachtgevers
3	We zetten in op zo veel mogelijk hergebruik van materialen binnen onze inkopen.	Korte termijn	Opdrachtgevers
4	We zetten in op de <i>Total Cost of Ownership</i> (TCO) benadering bij de raming van de opdracht, waarin niet alleen wordt gekeken naar initiële investeringskosten maar ook naar de kosten over de gehele levensduur.	Korte termijn	Opdrachtgevers
5	We passen de strategie 'van bezit naar gebruik' vaker toe in aanbestedingen door in te zetten op circulaire businessmodellen met als doel waardebehoud van de materialen.	Korte termijn	Opdrachtgevers

CO₂

Inkopen met zo min mogelijk CO₂-
uitstoot

CO₂

Onze inkopen leiden tot zo min mogelijk CO₂-uitstoot. We voorkomen of minimaliseren de uitstoot van CO₂ in onze eigen gemeente en in de inkoopketen. We doen dit door:

1. Onze eigen directe CO₂-uitstoot te beperken en terug te dringen.
2. Onze indirecte CO₂-uitstoot in de keten te beperken en terug te dringen.
3. Zelf lokaal in te kopen en de organisaties in onze regio te stimuleren om lokaal in te kopen (zoals staat beschreven in het inkoop- en aanbestedingsbeleid). Dit verkort de transportketens en voorkomt CO₂-uitstoot.

1. We dringen onze eigen directe CO₂-uitstoot terug

We kopen producten en diensten in die minder CO₂ uitstoten. Voor het terugdringen van onze directe CO₂-uitstoot focussen we ons op energieverbruik en vervoer. Middels gunningscriteria in onze aanbestedingen dagen we de markt uit om bij te dragen aan onze reductiedoelstellingen en waar mogelijk stellen we eisen die toezien op een maximale CO₂-uitstoot. We borgen de uitvoering van de oplossingen in ons contractmanagement.

Het liefst reduceren we CO₂-uitstoot met onze inkopen, maar we weten dat dit soms lastig is. In de gevallen waar CO₂-reductie niet (of niet genoeg) mogelijk is, laten we de CO₂-uitstoot compenseren. Dit kan op verschillende manieren, door bijvoorbeeld bomen te (laten) planten. Dit doen we het liefst zo lokaal mogelijk.

COMMUNITY OF PRACTICE DUURZAME MOBILITEIT

Op het gebied van mobiliteit is een community opgericht, met als doel het verwezenlijken van duurzaamheidswinst. Ter inspiratie zijn hier een paar voorbeeld van inkoopstrategieën voor [zero emissie doelgroepenvervoer/regiotax](#), [Clean Vehicles Directive](#) en [Zero Emissie Inkoop](#). Zeker het lezen waard!

2. We dringen de indirecte CO₂-uitstoot in de keten terug

Naast onze eigen CO₂-uitstoot zetten we ook in op het beperken van de CO₂-uitstoot van onze contractpartners, onder andere op het gebied van transport, maar ook in het productieproces bij leveringen. Met onze huidige partners onderzoeken we de mogelijkheden om CO₂-reductie te realiseren in de bestaande contracten (voor zover dat niet het geval is). In onze nieuwe contracten nemen we daar waar mogelijk het beperken van de indirecte CO₂-uitstoot meteen mee.

3. We kopen zo veel als mogelijk lokaal in

Bij onze inkopen zetten we daar waar mogelijk in op het inkopen van lokale producten en op het inkopen bij lokale *leveranciers*. Zo verkorten we de transportketens, voorkomen we CO₂-uitstoot en stimuleren we de lokale economie. Het uitgangspunt voor onze inkopen onder de *Europese drempel* is: we nodigen, conform ons inkoop- en aanbestedingsbeleid, zo veel mogelijk lokale partijen uit.

Doelstellingen CO₂

Onze doelstellingen voor dit focusthema zijn:

1. In 2025 hebben we de CO₂-uitstoot van onze eigen bedrijfsvoering met 25% verminderd.
2. In 2025 nemen we CO₂-compensatie mee als eis in onze aanbesteding, daar waar de CO₂-impact groot is, blijkend uit de CO₂-nulmeting.
3. In 2025 geven we tenminste 30% van ons beïnvloedbare inkoopvolume uit bij lokale partijen.
4. In 2030 we de CO₂-uitstoot van onze eigen bedrijfsvoering met 50% verminderd.
5. In 2030 hebben we onze indirecte CO₂-uitstoot (in de inkoopketens) in samenwerking met onze contractpartners met 25% verminderd.

Acties

Onze acties om onze doelstellingen te bereiken zijn:

Nr.	Actie	Planning	Actiehouder
1	We bepalen de te behalen CO ₂ -reductie aan de hand van de uitgevoerde CO ₂ -nulmeting voor de interne bedrijfsvoering en de duurzame spendanalyse. Als dit niet voldoende inzicht geeft, maken we de afweging om verder onderzoek te doen naar de CO ₂ -reductie.	Korte termijn	Denktank
2	Door middel van SMART contractafspraken en contractmanagement stimuleren we de realisatie van CO ₂ -reductie bij onze partners door hier actief op te sturen.	Middellange termijn	Opdrachtgevers en teammanagers
3	Met onze huidige partners onderzoeken we de mogelijkheden om de CO ₂ -reductie te integreren in de bestaande contracten.	Korte termijn	Opdrachtgevers
4	We analyseren onze vastgoedportefeuille en zetten in op verdere energiereductie.	Korte termijn	Vastgoed
5	We analyseren hoeveel we nu lokaal inkopen en stellen een plan op om nog meer lokaal in te kopen.	Korte termijn	Bedrijfscontactfunctionarissen

Gezondheid

Inkopen met een positief effect op de gezondheid van de mens

Gezondheid

We kiezen bewust voor inkoop met een positief effect op de gezondheid van mensen. We vinden het belangrijk dat de mensen die voor onze gemeente werken en in onze omgeving wonen of recreëren, gezond zijn en gezond blijven. Dit doen we door:

1. Het creëren en behouden van een gezonde leef- en werkomgeving.
2. Het behouden van, of zorgen voor, een gezonde luchtkwaliteit door het beperken en verminderen van de fijnstofuitstoot.

VERLEIDEN TOT GEZONDE KEUZES

Provincie Flevoland heeft met haar aanbesteding 'eten en drinken' nadrukkelijk ingezet op gezonde, duurzame en lokale producten voor haar medewerkers, zodat zij gezond en vitaal blijven. Voorbeelden van eisen die zij opnamen in hun aanbesteding zijn:

- gebruik van seizoensgebonden producten.
- geen mono-verpakkingen en geen disposables.
- vegetarische keuze is de standaardkeuze: vlees en vis zijn optioneel.

In Ridderkerk geven we uitvoering aan het actieplan toekomstbestendige voedselvoorziening. We zetten in op het stimuleren van het eten van lokale en seizoensproducten en gezonde en gevarieerde voeding binnen de gemeente en onze organisatie. Ook kun je in de banqueting map een vitale, gezonde lunch aanvragen bij vergaderingen en evenementen op het gemeentehuis.

1. We creëren een gezonde leef- en werkomgeving

Producten en diensten die we inkopen, zoals voedsel en dranken, vervoer en HR-diensten, dragen bij aan een gezonde leef- en werkomgeving. Zo zorgen we voor vitalere mensen. We realiseren dit ook door een groene leefomgeving te verwezenlijken en te behouden in onze gemeente.

2. We behouden een gezonde luchtkwaliteit en beperken en verminderen de fijnstofuitstoot

We zetten in op het beperken van vervoers- en reisbewegingen in onze eigen bedrijfsvoering en onze contracten. Hierdoor stoten we minder fijnstof uit. Dit gaat hand in hand met het thema CO₂-reductie. Daarnaast verduurzamen we ons wagenpark verder, zodat we in de toekomst helemaal geen uitstoot meer hebben. We kopen, wanneer ze aan vervanging toe zijn, fossielvrije vervoersmiddelen en machines in, zodat onze medewerkers en burgers in de omgeving geen last hebben van de uitlaatgassen. Tot slot plaatsen we geluidsschermen die fijnstof opnemen indien ze er nog niet staan; we liggen immers tussen snelwegen in.

Doelstellingen gezondheid

Onze doelstellingen voor dit focusthema zijn:

1. Vanaf heden schaffen we onze eigen voertuigen en ons materieel 100% niet-fossiel aan. Denk aan bijvoorbeeld volledig elektrisch materieel of materieel op waterstof (zie ook de doelstellingen van het thema CO₂). We kiezen hierbij altijd voor de meest duurzame optie.
2. Vanaf heden brengen we ons eigen aantal vervoersbewegingen zoveel mogelijk terug.
3. Vanaf heden zetten we in op het gezonder maken van onze eigen gebouwen, bijvoorbeeld middels de [WELL](#) of [biophilic design](#) principes.

Acties

Onze acties om onze doelstellingen te bereiken zijn:

Nr.	Actie	Planning	Actiehouder
1	We analyseren 'de gezondheid' van onze gebouwen. Dit doen we op basis van de WELL-principes .	Korte termijn	Vastgoed
2	Op basis van de analyse bij actie 1 stellen we een meerjarenplan op om onze eigen gebouwen te verbeteren op het gebied van gezondheid.	Middellange termijn	Vastgoed
3	In alle aanbestedingen die betrekking hebben op materieel, zetten we bij voorkeur maximaal in op verduurzaming en kiezen hier voor de meest duurzame optie in relatie tot de functionele eisen.	Korte termijn	Opdrachtgevers en Inkoop
4	We voeren een analyse uit op ons eigen vervoersplan/vervoersregeling en passen deze (indien nodig) aan, zodat we onze medewerkers stimuleren om te reizen met het OV of met de fiets. Dit punt sluit aan bij de CO ₂ -doelen.	Middellange termijn	HR
5	In onze aanbestedingen vragen we expliciet certificeringen die toezien op de borging van veiligheid van het ingezette personeel. Denk hierbij aan VCA- en specifieke ISO-normen.	Middellange termijn	Opdrachtgevers en Inkoop

Sociaal

Inkopen met oog voor een inclusieve samenleving en gelijke kansen

Sociaal

Wij streven participatie en diversiteit na en zorgen voor gelijke kansen. Hiermee dragen we als gemeente bij aan een inclusieve samenleving, waarin iedereen mee kan doen. Wij kopen zo in dat mensen met afstand tot de arbeidsmarkt aan werk(ervaring) worden geholpen. Dit doen we door:

1. In te kopen met toepassing van *Social Return on Investment (SROI)* (zoals reeds staat beschreven in het inkoop- en aanbestedingsbeleid en de bijlage 'De social return verplichting').
2. In te zetten op andere vormen van arbeidsparticipatie.
3. Sociale *ketenverantwoordelijkheid* in acht te nemen: minimale voorwaarden zoals goede werkomstandigheden en een leefbaar loon voor alle schakels in de keten.

1. We nemen social return mee in onze opdrachten

We zetten bij onze aanbestedingen in op social return conform de voorwaarden in ons inkoopbeleid en de bijlage 'De social return verplichting'. De SROI-coördinator wordt altijd vooraf om advies gevraagd bij inkopen waarin *SROI* wordt meegenomen.

2. We onderzoeken de mogelijkheden om socialer in te kopen

Social return is een concreet voorbeeld van sociaal inkopen. Naast social return zijn er nog andere mogelijkheden om hier invulling aan te geven. Denk aan het uitzetten van voorbehouden opdrachten (art. 2.82 Aanbestedingswet; dit artikel maakt het voor aanbestedende diensten mogelijk om de gunning van een overheidsopdracht of de uitvoering ervan voor te behouden aan sociale werkplaatsen). Door zichtbaarheid en kennisdeling dragen we bij aan het ontstaan van een olievlekwerking in de hele keten. Zo inspireren we ook anderen om een positieve impact te creëren.

Ook de principes van eerlijke handel maken we onderdeel van aanbestedingen en is het uitgangspunt als het gaat om het inkopen van producten uit de [10 risicocategorieën](#) die het Rijk heeft vastgesteld. We analyseren daarom welke producten we eerlijker, bijvoorbeeld Fairtrade, in kunnen kopen.

3. Sociale *keten*verantwoordelijkheid in acht nemen: minimale voorwaarden zoals goede werkomstandigheden en een leefbaar loon voor alle schakels in de keten

We passen *Internationale Sociale Voorwaarden* (ISV) toe en daarnaast kopen we, waar mogelijk, in bij *leveranciers* die al weten hoe hun productieketen eruit ziet en de omstandigheden in die productieketen willen verbeteren. Zo dragen we bij aan onder andere goede arbeidsomstandigheden, naleving van rechten van werknemers, milieu- en diervriendelijke productie en het tegengaan van kinderarbeid.

We zorgen dat onze inkopen sociaal zijn, zodat ze bijdragen aan een eerlijke prijs, aansluitend bij de duurzame ontwikkelingsdoelen. De duurzame sociale meerwaarde die geleverd kan worden, is leidend in onze inkopen.

Doelstellingen sociaal

Onze doelstellingen voor dit focusthema zijn:

1. We helpen zoveel mogelijk mensen aan werk en zorgen ervoor dat iedereen kan meedoen. We focussen niet alleen op het percentage *SROI*, maar kijken naar onze daadwerkelijke impact.
2. We geven 100% invulling aan de [Wet banenafpraak](#) voor de ondersteunende functies en streven naar 100% invulling voor de ondersteunende functies.
3. We willen in 2025 100% van de risicoproductgroepen inkopen bij *leveranciers* waar werknemers een eerlijk loon krijgen en waar goede arbeidsomstandigheden zijn. Keurmerken zoals “Fairtrade” kunnen hierbij helpen.

Acties

Onze acties om onze doelstellingen te bereiken zijn:

Nr.	Actie	Planning	Actiehouder
1	We brengen met een nulmeting in beeld hoe sociaal we als gemeente Ridderkerk zelf zijn. Zo geven we het goede voorbeeld.	Korte termijn	HRM
2	We promoten <i>SROI</i> en sociaal ondernemerschap binnen onze organisatie door actief te communiceren over onze behaalde resultaten, successen en onze verbeterpunten.	Korte termijn	Inkoop
3	We nodigen minimaal één sociale onderneming uit bij een meervoudig onderhandse aanbestedingen waar dat kan. We delen hiertoe een overzicht met sociale ondernemingen in de regio.	Korte termijn	Opdrachtgevers en Inkoop
4	We inventariseren voor onze inkopen van producten uit de 10 risicocategorieën die het Rijk heeft vastgesteld of wordt voldaan aan de <i>internationale sociale voorwaarden</i> en bepalen of er actie ondernomen moet worden tijdens de opdracht.	Korte termijn	Opdrachtgevers
5	We signaleren binnen welke inkoop(categorieën) er kansen liggen om nog meer sociaal in te kopen en gaan in gesprek met de markt om vraag en aanbod optimaal op elkaar af te stemmen.	Lange termijn	Opdrachtgevers

Natuur

Inkopen met oog voor de natuur

Natuur

We kopen in met oog voor de natuur. Onze inkopen dragen daarmee waar mogelijk bij aan het behoud van natuur en biodiversiteit, het gebruik van natuurlijke materialen en toepassen van klimaatadaptatie. Dit doen we door:

1. *Natuurinclusief* in te kopen: op zoek gaan naar oplossingen die naast het belang van de mens/opdracht, ook de belangen van de natuur en biodiversiteit dienen.
2. In te zetten op klimaatadaptatie zodat onze omgeving klaar is voor veranderende omstandigheden zoals hittestress en wateroverlast.

MAAIWERKZAAMHEDEN

Biodiversiteit wordt meer en meer uitgevraagd in aanbestedingen, zo ook in maaierwerkzaamheden. Dit doen aanbestedende diensten door bijvoorbeeld Kleurkeur uit te vragen. Kleurkeur staat voor goed maaibeheer van bermen en andere groenstroken. Zo wordt er op toegezien dat de biodiversiteit in de bermen in tact blijft.

1. We kopen *natuurinclusief* in

We brengen zo goed mogelijk in beeld welke impact de in te kopen producten en diensten hebben op het behoud van biodiversiteit, het beperken van toxische stoffen en zaken als land- en watergebruik, zowel bij de productie, in de keten als bij het gebruik ervan.

In plaats van natuuronvriendelijke bestrijdingsmiddelen te gebruiken, zetten we in op biologische bestrijdingsmiddelen en andere alternatieven, zodat we de natuur zo min mogelijk belasten en aantasten.

2. We zetten in op klimaatadaptatie

Onze inkopen voldoen indien van toepassing aan de minimum eisen van het covenant Klimaatadaptief. Dit betekent dat we voor onze nieuwbouw eisen stellen die wateroverlast, droogte, bodemdaling, hittestress en overstroming tegengaan en de biodiversiteit bevordert. Daarnaast zijn onze inkopen in lijn met de strategie klimaatadaptie van de drie gemeenten.

Doelstellingen natuur

Onze doelstellingen voor dit focusthema zijn:

1. We voldoen aan het convenant Klimaatadaptief Bouwen in alle aanbestedingen
2. We geven invulling aan de Ridderkerkse motie 'Natuurinclusief Bouwen' (2019-53)
3. We achterhalen op welke manier we met onze inkopen kunnen bijdragen aan natuurinclusie, klimaatadaptie en het behoud en verbeteren van biodiversiteit.

Acties

Onze acties om onze doelstellingen te bereiken zijn:

Nr.	Actie	Planning	Actiehouder
1	We onderzoeken op welke manier we met onze inkopen kunnen bijdragen aan natuurinclusie, klimaatadaptie en het behoud en verbeteren van biodiversiteit.	Korte termijn	De denktank en Inkoop in faciliterende rol
2	We organiseren een kansensessie om zo veel als mogelijk biodiversiteit, klimaatadaptatie en <i>natuurinclusief</i> bouwen vorm te geven en de markt op deze punten uit te dagen. Dit doen we in lijn met het traject duurzame ruimtelijke ontwikkeling.	Korte termijn	Opdrachtgevers en Inkoop in faciliterende rol

Aan de slag met het actieplan

Actieplan MVI in de praktijk

Dit actieplan MVI maakt de ambitie 100% *maatschappelijk verantwoord inkopen* verder concreet door toepassing van de beschreven focusthema's en de bijbehorende acties. Als we de conform de planning en fasering de acties tot uitvoering brengen, realiseren we gezamenlijk onze ambitie.

Om dit actieplan tot een succes te maken, moeten opdrachtgevers, de teams en clusters en andere betrokkenen bij onze inkopen zich inspannen om de doelen te behalen en de acties uit te voeren. Wat er van de verschillende actoren verwacht wordt, is onderdeel van de implementatie van dit actieplan MVI.

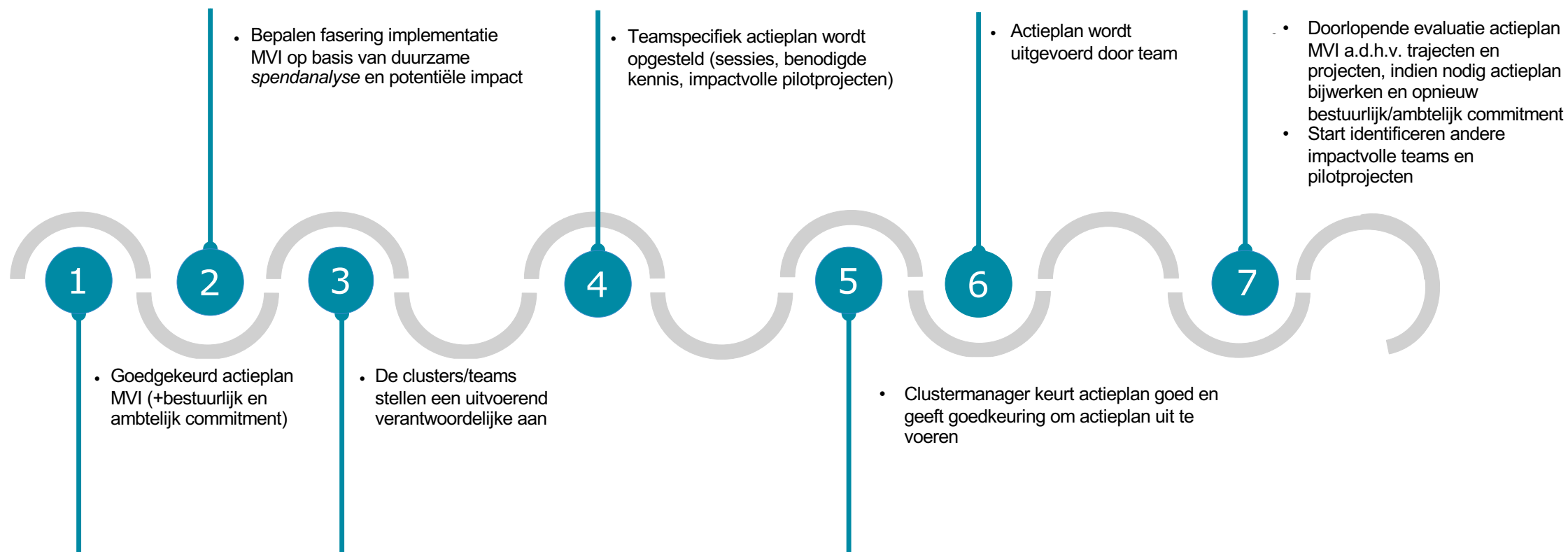
Uiteindelijk vormt het actieplan MVI het overkoepelende kader voor al onze aanbestedingen. Per aanbesteding moet uiteindelijk worden vastgesteld op welke focusthema's wordt ingezet en hoe de acties uit dit document concreet worden gemaakt. Niet alle focusthema's kunnen in elke aanbesteding in gelijke mate worden verankerd. We verkennen dus welke maatschappelijke waarde(n) de nadruk krijgt/krijgen. Hierbij kiezen we bij voorkeur één focusthema in iedere aanbesteding.

We organiseren met diverse clusters en/of teams sessies met voorbeelden om te bepalen hoe we het MVI actieplan in de praktijk kunnen brengen. Hiermee enthousiasmeren en inspireren we de teams en houden tegelijkertijd het actieplan MVI praktisch en toepasbaar. Met deze aanpak verwachten we dat maatschappelijk verantwoord inkopen zich als een olievlek over de organisatie verspreidt.

Voorlopige planning en fasering

2022

2023

Overkoepelende acties (1)

Om invulling te geven aan onze ambitie en doelstellingen op de gekozen focusthema's zijn een aantal overkoepelende acties benoemd waar we de komende periode met elkaar mee aan de slag gaan.

1. We starten zo snel mogelijk met pilotprojecten. Zo onderzoeken we wat werkt en op welke manieren we de meeste impact kunnen maken. We maken ruimte in onze aanbestedingen om te leren over de verduurzamingsmethoden die we kunnen toepassen en experimenteren hiermee als het product, de dienst of het werk zich hiervoor leent. Dit doen we samen met de partij(en) die we contracteren.
2. We maken een praktische uitwerking van het actieplan MVI per team, zodat inzichtelijk is op welke wijze zij MVI in de praktijk kunnen brengen en wat daarvoor nodig is.
3. GreenValley zal worden vervangen door een nieuw post/archief/zaaksysteem. We verwerken het actieplan MVI in de inkoopstappen die betrekking hebben op duurzaamheid in het nieuwe systeem. Zo worden opdrachtgevers op het juiste moment in het inkoopproces in aanraking gebracht met MVI en kunnen we makkelijk controleren op welke manier zij MVI willen toepassen binnen de inkoop.
4. We richten een denktank op met collega's voor de periode '22-'23 om de teams te ondersteunen waar dat nodig is. De denktank denkt mee en enthousiasmeert om aan de slag te gaan met MVI. Zo creëren we een klimaat waarin leren centraal staat.

Overkoepelende acties (2)

5. In de initiatiefase beleggen we de sturing, monitoring en implementatie van MVI bij een interdisciplinaire denktank. De denktank werkt hierin samen met de teams. In latere fases wordt de taakverdeling aangepast, zo zal de implementatie belegd worden in de teams.
6. Tijdens de implementatie van het actieplan MVI gaan we met de teams meten en rapporteren, zodat we kunnen bepalen waar we willen bijsturen. In 2023 zetten we in op een nulmeting bij de projecten van geselecteerde teams voor de focusthema's met ambitieniveau 3 (koploper) om ons vertrekpunt te bepalen.
7. We communiceren over onze MVI-ambities en delen succesvolle praktijkvoorbeelden. Zo creëren we draagvlak en ontstaat er meer bewustwording om MVI in het DNA van de organisatie te brengen en te borgen.